

[Undervisningsministeren.]

kan være sociale grunde dertil; der kan være problemer med tilpasning til skolemiljø, og dermed er vi måske ved den gruppe, som det er allermest om at gøre at interessere sig for, nemlig dem, man kan sammenfatte under betegnelsen de tilpasningsvanskelige. Det er jo en gruppe, man møder ikke bare efter de 7 års skolegang, men også møder i folkeskolen, og en øget interesse for at løse disse tilpasningsvanskelige børns problemer allerede i folkeskolen er utvivlsomt en væsentlig forudsætning for, at vi kan få dem med i undervisningen efter det 7. skoleår; det er nok et af de områder, hvor folkeskolen i de nærmeste år vil få en af sine meget store opgaver.

Jeg vil gerne føje til her, for at man ikke skal misforstå dette problem, idet jeg skal erkende, at jeg selv har været tilbøjelig til det på et tidligere tidspunkt, at man må ikke tro — det viser en undersøgelse, som er foretaget af socialforskningsinstituttet — at de tilpasningsvanskelige børn kommer fra socialt svage hjem eller økonomisk dårligt stillede hjem; det gør de nok i en del tilfælde, men det viser sig, at de findes i alle grupper af hjem og måske ikke mindst i mellemgruppen. Det er altså ikke bare et økonomisk problem, der skal løses, det er et psykisk, et psykologisk, der kan være mange årsager, og det er formentlig et af de felter, som jeg sagde for et øjeblik siden, hvor en indsats er særdeles påkrævet allerede i folkeskolen, ikke bare for at løse disse børns problemer, men også for at løse en del af folkeskolens problemer; men det rækker utvivlsomt også længere ud — til tiden efter den nuværende undervisningspligts ophør.

Når man taler om de tilpasningsvanskelige børn — og man kan vel sige de tilpasningsvanskelige unge med henblik på skolegang i 8. og 9. år — så er det måske værd at være opmærksom på en institution, man har forsøgt sig med i USA; hvor man i løbet af det sidste tiår har fundet frem til en skoleform, som har rådet bod på en tilsvarende gruppe af problemer. Det drejer sig om de skoler, der kaldes junior eller community colleges. De er oprettet i de fleste større byer i USA, og her giver man de unge et varieret tilbud af undervisnings- og uddannelsesforanstaltninger, som for den enkelte baseres på en personlig og faglig rådgivning. Det er et

spørgsmål, om man ikke herhjemme skulle forsøge med en lignende skoleform eller en tilsvarende forsøgsundervisning i nogle enkelte større byer, hvor der måtte være det tilstrækkelige grundlag af unge. Det er nok netop blandt disse tilpasningsvanskelige unge, at vi finder en del af dem, der ikke allerede har meldt sig til den frivillige undervisning.

Jeg har nævnt disse problemer her, for hvad enten man fortsætter med at have frivilligt 8. og 9. skoleår, eller man vælger at udvide undervisningspligten eller uddannelsespligten, så vil problemet med disse tilpasningsvanskelige stadig væk være der, og det er væsentligt, at vi, så hurtigt det kan lade sig gøre, går i gang med at finde ud af, hvorledes vi kan hjælpe disse unge ud af deres vanskeligheder.

I den forbindelse vil jeg gerne tilføje, at det for mig står sådan, at et miljøskifte i mange tilfælde vil være gavnligt. Dette miljøskifte kan ske til en anden skole, og det vil vel i mange tilfælde — jeg tror, der er ikke så få eksempler på det — ske ganske fremragende ved, at sådanne unge kommer på en efterskole eller en ungdomskostskole; derfor bør de frie efterskoler, ungdomsskoler og ungdomskostskoler gå ind i billedet her, gå ind i dette arbejde som noget meget væsentligt.

Jeg skal slutte med disse bemærkninger her i første omgang; blot vil jeg lige føje en enkelt ting til. Hr. K. B. Andersen har i en kronik i Politiken citeret mig for en udtalelse fra tidligere, og der ville formentlig kunne findes andre udtalelser af mig gående i samme retning, udtalelser, hvoraf det ville fremgå, at jeg på et tidligt tidspunkt har erklæret mig som meget lidenskabsløs over for spørgsmålet om udvidelse af undervisningspligten eller uddannelsespligten, men erklæret mig som tilhænger af den. Men jeg vil gerne føje til, at det er ikke min personlige opfattelse, der er afgørende her. Jeg står i dag og forhåbentlig adskillige år frem i tiden med ansvaret for undervisningsministeriet og hele dets område, og i forhold til folkeskolen og dens elever finder jeg det væsentligt, at vi får løst disse problemer sådan, at vi kan tilbyde og give de unge et uddannelsesforløb over en 9-årig periode. Jeg betragter det under denne debat og under de udvalgsforhandlinger, jeg formoder